AYDEDE

No. 91 — 19
Cumartesi 10 Temmuz 1948
Fiatı 15 Kuruş

…martesi ve Çarşamba günleri çıkar siyasi hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Zarardan pîrimiz Hoşlanıyor !

Tramvaylar evvelki seneye nazaran 1 milyon 452 bin lira fazla zararla işlemiş. Bu seneki zararın daha fazla olacağı tahmin olunmakta imiş.

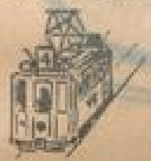

Ya 1949 senesinin zararı ne olacak?

Gidişe göre 1948 den çok fazla...

Peki, bunun sonu nereye varacak? Bâri otübüsler kâr bırakmış mı? Hayır, fakat zarar ancak 20 bin lirayı bulmuş. Tünel ise başabaş gelmiş.

Zarar etmeğe öyle alıştık ki, zarardan pîrimiz öyle hoşlandı ki, zarar bize öyle tabii geliyor ki başka türlü, yani zararsız herhangi bir müessese işletilmesine imkân tasavvur edemiyoruz ve zarardan kurtulmağa da çalışmıyoruz.

Asıl acaibi şudur ki, taşıdığı yolcu mikdarı arttığı nisbette tramvayların zararı da artıyor. Şehir, şehir olalı tramvaylar ne zaman 96 milyon kişi taşımıştır?.

96 milyon insan taşımasına rağmen 1 buçuk milyonluk zarar ! Ya maazallah arabalara bir senede 150 milyon yolcu binseydi ne olacak?

Zarar 2 milyonu geçecek !

Sanki idare yolculardan para almıyor, yolculara para veriyor ! Zaten içeride para dağıtılıyormuşçasına arabalara birbirimizi iterek, çiğniyerek hücum etmiyor muyuz?

Evet, tramvay, hele bizimki gibi yokuşları dik ve yolları dapdaracık bir şehirde işliyecek bir nakil vasıtası değildir. Çok pahalıya gelir, ağırdır, az yolcu alır, seyrü seferi tıkar. İşlerken tıkar; ya bir kaza veya elektrik kesilmesi oldu mu tıkaç haline gelir; her hareketi durdurur.

Bu asırda meselâ (Bebek) e dura kalka, karşıdan gelen arabayı tek hatta gözliye bekliye, iki taraftaki yüksek duvarlara sürtünürcesine ağır aksak tramvayla gidişi düşününüz !

Tok karnına görülen ve insanı kan ter içinde bırakan korkunç, yıpratıcı bir rüya, bir kâbustan farksızdır.

Er geç tramvaylardan vazgeçmeğe mecburuz. Niçin şimdiden buna teşebbüs etmiyor, tedricen bazı hatları kaldırmıyoruz? Zararın neresinden dönülse kârdır da onun için olsa gerek !

Öfke ile kalkan zararla oturur, derler. Biz öfkesiz de kalksak yine ve daima zararla oturanlardanız, hikmeti Hüda !

AYDEDE

Siyaset parkında :

Gönül avcıları — Eyvahlar olsun... Biz birbirimizi çekemezken, yeni bir rakip daha geldi !..

Partisiz Tek Parti Partili Tek Parti

Yeni Seçim Kanunu elde oldukça ekseriyet partisinin elinden hükûmeti hiç bir parti alamaz; C. H. P. daima iktidarda kalacak ve kalmasına yarıyan ekseriyeti Mecliste daima hazır bulacaktır.

Başka partilere samimi kanaatle girenler müstesna "Yarın bu parti hükûmete geçer, külâh kaparım yahut yeniden bir külâha konarım" diye sokulan C. H. P. küskünlerine tavsiye ederiz : Yavaş yavaş ekseriyet partisiyle uyuşmağa ve yolunu bulup tekrar sabık partilerine sokulmağa baksınlar.

Ekmek oradadır; yağlı kuyruk da ! Yoksa daha uzun bir müddet avuçlarını yalar, dururlar.

(Partisiz tek parti) rejimi filvaki bitti. Şimdi kaç sene süreceği tahmin edilemiyen (Partili tek parti) sistemine girdik. Yani bu bizim bildiğimiz eski tek partidir ama - hikâyede olduğu gibi - yoğurdu fazladır !

At ve Eşek

Maruf İngiliz aktörü Sullivan « Üçüncü Richard » adlı piyeste rol almıştı. Eserin en meşhur cümlesine gelmişti. Bağırıyordu :

— Bir at ! Bir at ! Memleketi bir ata veriyorum !

Seyircilerden biri seslendi :

— Mister Sullivan bir eşek yetmez mi?.

Aktör derhal mukabele etti :

— Yeter, lütfen sahne kapısından geçiniz !.

Italyan Başvekili De Gasperi

Milletin güvenini kazanan adliyemiz

Umumi efkâr, seçimlerin adli mürakabeye alınmasını istedi ve bu fikir Millet Meclisinde, mitinglerde, gazetelerde şiddetle tezahür etti. Ne çare ki kanuna giremedi.

Umumi efkârın o tecellisi Türk adliyesine milletin güvenini göstermesi bakımından cidden mühimdi. Demek ki hakimlerimize derin bir itimat besliyoruz; hakimlerimizi politika cereyanları üstünde gerçekten tarafsız ve âdil görüyoruz; onlara dört elle sarılıyor, demokrasi teminatını onlarda buluyoruz.

Bihakkın kazandığı bu saygı ve güvenden dolayı adliyemiz tebrike şayandır ve adliyemizle ne kadar övünsek azdır.

İnşallah bütün devlet teşkilâtı da millet nazarında birgün bu itimadı kazanır.

Cumartesi — Çarşamba

RAKI

Anlatamadığım, anlaşılması imkânsız, anlatılması gayrı kabil birşey var : Bazı yerlerde her türlü içkiye müsaade veriliyor, rakı içilmesi yasak !

Milletvekili Fahri Kurtuluş Üniversitedeki yabancı profesörlere hücum edecek yerde asıl Bolşevik içkisi olan votkaya müsaade edip de millî içkimiz rakıyı yasak edenleri sarakaya almalıdır. Hem edasına daha da uygun olur.

Lâtife bir tarafa, bu mesele uzun senelerdir beni işgal eder. Bir lokanta, gazino ve a meyhaneye açılma müsaadesi veriliyor da, neden rakı istisna ediliyor? İnsan votka, cin, viski ve kokteylerin envaı ile rakıdan daha mı az sarhoş olur? Yoksa rakı dolarla idhal ediliyor da harice döviz gitmesin diye mi böyle bir tedbir alınıyor? Ve şayet, rakı diğer içkilere nazaran zararlı ise neden devlet bunun imâlini Tekeline almıştır ve neden bakkallarda, çakkallarda sattırır?

Bütün bu suallere cevap verebilecek bir babayiğit varsa beri gelsin !

HAMÇOR

Ankara Üniversitesi etrafında Büyük Millet Meclisinde yapılan müzakerelerden bahsediliyordu. Söz, Fazıl Ahmet Aykaçın, selâhiyet ve iktidarlar hakkında "Damızlık yerine igdişten döl almağa çalışıldığı" iddiasına gelince içimizden Adanalı bir arkadaş :

— Üniversite muhtariyetini de hamçor ettiler !

Hiç birimiz bu kelimenin manasını bilmiyorduk. Arkadaşımız anlattı. İki yaşına gelen boğayı, iğdiş ederler ve boyunduruk vurarak, on beş gün, ara vermeden ona manej yaptırırlarmış. Böylece sabık boğa, öküz olurmuş. Fakat bu on beş günlük maneje ara verilir de boyunduruk ile iki gün çalıştırılır, üç gün fasıla verilir, tekrar üç gün çalıştırılırsa, hayvan, iğdiş olduğundan ne boğa - boyunduruğa alışamadığından - ne de öküz olurmuş. İşte o zaman, kendisine hamçor oldu denirmiş.

ŞİİR VE TESELLİ

Bu satırları yazarken, evde, yalnızdım. Birden canım sıkıldı, elimden kalemi bırakıp bir kitap aldım. Bu, Prévert isimli bir Fransız şairinin son çıkan eseri idi. Sahifeleri karıştırırken, "Kapı çalınıyor" başlıklı bir manzumeye gözlerim ilişti. Okudum ve derhal teselli buldum. Şiir benim o dakikadaki ruh haletime tamamen uygundu, belki onun için çok beğenmiştim. Zaten şairin kudreti bunda değil midir? Beni bukadar mütehassis eden ve aynı zamanda "Yeni" dediğimiz şiir tarzına bir nümune olacağını zannettiğim bu parçayı okuyucularıma tercüme ediyorum :

Kim o ?
Kimse
Bu sadece kalbimdir çarpan
Çarpar hızlı hızlı
Senin yüzünden
Fakat dışarıda
Küçük tunç eli ahşap kapının
Kmıldamıyor
Kıpırdamıyor
Parmağının ucunu bile kıpırdatmıyor

NUMARA !

Bazı tuhafiyeci mağazalarının camekânlarına bakmadan geçmek kabil olmuyor. Tuhaf şeyler görürsünüz ve içeride tuhaf hâdiselere şahit veya maruz olursunuz. Belki de bu tuhaflıklardan dolayı böyle dükkânlara tuhafiyeci denilmiştir !!!...

Geçen gün bir camekânda baştan geçme fanilâlar gördüm. Üstlerinde "450" kuruş yazıyordu. Almak üzere içeri girdim. Vücudüme göre bulup verdiler. Fakat hesap görürken tanesine "600" kuruş istediler. Sebebini sordum :

— Efendim, dediler, büyük numara. Camekânlarda olan küçük gelir.

— Evet ama numara ile mi satıyorsunuz?

— İsterseniz camekândakileri verelim.

Bu numaraya razı oldum. Bir numara daha öğrenmiştim.

Fikret Âdil

Son zamanlarda Akdeniz limanlarında çokça rastlanan

Mes'ut çiftler !

Tenzilâtlı pantalon satışı
Karikatürü meşhur Fransız sanatkârı Dubout tarafından yapılmıştır

— Affedersiniz, bayım, ben sizden evvel içine girdim; hak benimdir !

Tam zamanı

Fransa Cümhurreisi (Tiyer) çok lâkırdı etmeği severdi. Hattâ bir kere söze başladı mı susmak bilmez, karşısındakine ağız açtırmazdı.

Bir gün mebuslardan biri bir iş için görüşmek üzere yanına girmek ister. Kapıcı :

— Daha giyinmediler, biraz bekleyiniz !

Der, ve aralarında şöyle bir muhavere cereyan eder :

— Zarar yok, sen git haber ver.

— Lâkin tıraş oluyorlar, nasıl olur?

— Daha iyi ya, kendisine tam lakırdı söylenecek vakittir. Zira ustura boğazında bulundukça lâkırdı edemeyip sözlerimi dinlemeğe mecbur olur.

M A N İ L E R

ALDI "VATANDAŞ" LAR
Gün erir perd perde
Yüreğim düşer derde
Döner parti dalgası
Tokuşan kadehlerde.

ALDI "KÜSKÜN" LER
Nar gibi yarılmışım
Bahtıma darılmışım
Vefasız güle inat
Dikene sarılmışım.

ALDI "KARAMSAR" LAR
Müfritler ifrit olur
İfritler müfrit olur
Kavga, döğüş, gürültü
İki taraf fit olur.

KARAÇALI

A R A D A K İ F A R K

İstanbulla İzmir arasında	: Merdiven farkı
Ayaspaşa ile Kasımpaşa arasında	: Çamur farkı
Yeni ve eski kabine arasında	: Bir iğne boyu farkı
Memurla müdür arasında	: Geçim farkı
Stalin ile Gromiko arasında	: Bıyık farkı
Âtıf İnanla arpa arasında	: Bir buğday farkı
Ertuğrul Muhsinle İ.Galib arasında	: Boy farkı
Kenan Önerle Hasan Âli arasında	: Çene farkı
Receb Pekerle HasanSaka arasında	: Kilo farkı

Geçim Dünyası

Kübik portre

Kadın — Benim 5 yaşındaki resmim !
Erkek — Annenizin hakkı varmış. "Kızım küçükken acaip bir mahlûktu" diyip dururdu !
"La Bataille" dan

Minelbab İlelmihrab

— Tefrika No. 19 —

Yazan: Refik Halid KARAY

Hoca Efendilerle (Sabri, Zeynelâbidin ve Vasfi efendilerin heyeti umumiyesine fırkada böyle denirdi) onların ayrılmaz bir hemdemi olan Nureddin Bey bir köşeye büzülmüşler, atkılarına bürünmüş, konuşuyorlardı.

Duvara dayalı üç iri, bez şemsiyeden sızan su, nehirlerin taşkın halini akla getiren bir şişkinlikle kabara kabara ve döne dolaşa bütün odayı boydan boya – tıpkı Kızılırmağın Anadoludan geçişi gibi – ikiye bölüyor, sonra kapının aralığından sofaya dökülüyordu.

Bu nehre, biraz sonra benim şemsiyemden süzülen dere de karıştı-; diğer âza da gelirse gözlerimin önünde on, on beş ayağiyle beraber, küçük kıt'ada kabartma ve canlı bir Delta haritası tecessüm edecekti.

Böyle soğuk, ıslak, rahatsız bir yerde, aşağıdan yukarıdan aksıeden öksürük sesleri arasında nasıl müzakere edilecekti? Ben'm ağzımı, bittabi, bıçaklar açmıyacaktı... Haydi bunun ehemmiyeti yok, fakat salhurde reisimiz hiçbir mikyasülrütubenin kabili sükna olarak göstermeğe cesaret edemiyeceği bu «tuğyan-ı meyah» sahasında nasıl dayanacaktı? Kapıda iri, kapalı bir otomobil durdu... Ta kendisiydi... Yeni Reisin böyle otomobille gelişi, fırka efradının pek hoşuna gitti.

Biz bile memnun olduk ; memnun olduk amma Paşaya gösterecek bir rahat koltuğumuz yoktu. Zavallı ihtiyar, arabasının yaylı, kadife yastıklarını şu kıru kır kahvesi iskemlesinin üstünde ne kadar arayacaktı? Ya çini sobalı, yağlı boyalı, halılara gömülmüş ufacık odasını? Artık onu hic sormayınız !

Abdülhamid Hanın bu tertemiz, lekesiz, faziletli Müşiri, yarım asırdan belki de doğduğundan, yâni yetmiş beş senedenberi ilk defa olarak böyle, tüyler ürpert'ci bir mahalle ayak basıyordu. Eminim ki Serkldoryanda maroken koltuğa gömülüp, şömine karşısında riyasetini kabul ettiği fırkanın odsuz, ocaksız, sefalet içinde perişan yaşadığının farkında değildi.

Fakat koca ihtiyar fütur getirmedi, güneşli ve refahlı günlere intizaren gençlere ve dinçlere meydan okudu, vazifesine başladı ve bu yükü – inleye puflaya, dura din lene, lâkin metanetini muhafaza ede ede – hükûmete kadar sürükledi.

O bizi atmadı, maalesef, biz onu attık. Ferid Paşa, Hamdi Hoca, Naim Bey gibi âzalığa kanunen tayin hakkını elde edememiş birer memuru, Vasfi Efendi kadar mebusluktan öteye geçmemesi elzem olan bir ufak politikacıyı, bu üç genci âyanlığa terfi ettiği halde gerek Hanedan sadakati ve gerek İttihat ve Terakki hasımlığiyle maruf ve fırkaya hizmeti mesbuk şu tecrübedide, pek meziyetli ihtiyarı – galiba Sadrâzamlığı elinden kapar korkusiyle – Padişahın taltifinden ve Saraya tekarrübden mahrum bıraktı.

Yeni merkezi umuminin ilk deruhte ettiği iş bir beyanname ve bir proğram hazırlamak oldu. Efkârı umumiye - Tevfik Paşa hükûmetinin aczini göre göre - Hürriyet ve İtilâfın mevki-i-iktidarı elde edeceğine inanmış, intizar halinde idi;gazetelerde de bu kanaat göze çarpıyor, muhbirler ikide bir fırkaya baş vuruyor, fırka içtimaları gün aşırı sütunlarda yer buluyordu.

Nihayet proğram ve beyanname meydana geldi.

Fakat onu biz, merkezi umumînin heyeti umumiyesi değil, hemen hemen tek başına Nüzhet Sabit yazdı.

İtiraz kimin haddi idi? O âteşin vücut ve âteşin natıka, odanın soğuğuna ve rutubetine ehemmiyet vermiyerek her kelimesini ayrı ayrı müdafaa ediyor, lâkırdıyı ağzımıza tıkıyordu. Meselâ biz, iaşe müdüriyetinin lâğvına taraftardık, Nüzhet Sabit. bilâkis muhafazasını istiyordu, proğramda bu bahis "İaşenin tevsii" yani, âdeta yeniden nezarete terfii şeklinde neşredildi. (Zira maddenin muharriri bu şubenin fırkaca namzedi addolunuyordu).

Sonra Müdafaa-i Milliye ve Donanma Cemiyetlerinin keza ilgası fikrinde olmamıza rağmen yine Nüzhetin hülyası veçhile bunların da Hilâliahmerle beraber bir tarz-ı mükemmelde idaresi kararını ittihaz mecburiyetinde kalmıştık. O kadar ki şayet Nüzhet Sabit aklınca İttihat ve Terakkinin bile ihyasını muvafık bulsaydı, bunu dahi proğrama sokmağa muvaffak olacaktı ! Bu sayede ortaya bir kısım ittihatçıları memnun eden bir proğram çıktı, gazetelerin aşağı yukarı tasvibini kazandı. Lâkin hükûmete gelir gelmez kabinenin ilk icraatı meyanında - proğramdaki sarahate rağmen - donanma ve Müdafaa-i Milliye Cemiyetlerinin de lâğvı mevcuttu !

Fırkada bu cihetler yani, kâğıt üzerine konacak işler müzakere ediledursun, hoca efendiler daha kestirme yoldan hükûmete geçmenin çaresini arıyorlar, Baltalimanına giderek Ferit Paşa ile konuşuyorlar, sonra, merkez-i umumi binası haricinde toplanarak arı gibi çalışıyorlardı. Bu hususi içtimalara ben de - vakit buldukça ve haber aldıkça - dahil olmak hakkını haizdim. Bazan reis Nuri Paşanın Nişantaşındaki konağında da daha toplu buluşurduk.

Bir gün içtima halinde iken başkitabetin bir tezkeresi geldi. Hemen o gün, zatı şahane merkez-i umumi azasından üç zatı huzura kabul edecekti. Bu teveccühü, Ferit Paşanın iltimasına medyunduk.

Reis paşa ile reisi sâni Sabri Efendi ve kâtibi umumî Ali Kemal Beyir. izamını münasip bulduk. Ali Kemal, kâtibi umumi unvanını taşımasına rağmen fırkaya nadiren gelir, hiç bir kâğıda bakmaz, hiç bir meseleyi dinlemez, cümhur işlerinden sıkılırdı.

Ogün nasılsa aramızda idi; fakat üzerinde mavi bir elbise vardı; ve tıraşı da uzundu; gitmeğe arzu göstermiyordu. Zorla bir arabaya koyduk, redingotunu giymesi ve tıraş olması için alelacele evine gönderdik. Başkalarının can attığı böyle mühim bir mülâkata onun gönülden istiğna göstermesi hoşuma gitmişti.

Nihayet heyet yola çıktı; biz konakta bekledik. Artık ikbal, fırkaya arzı didar ediyordu. Ertesi günü gazeteler bu saray haberini halka ilân edince keyfiyetten kimsenin şüphesi kalmadı. Bu, bir vakit, gün meselesi idi. Tevfik Paşayı düşürmek için, şimdi vesileler zuhuruna müntazırdık. O vesilelerden birisi Çerkes Reşit Beyin hapishaneden firarı suretinde tecelli etti.

Muhterem Okuyucularımıza

(Minelbab İlelmihrab) okuyucularının mektup ve telefonla izhar ettikleri arzuya uyarak bademа bu sayfamıza büyük resim konulmıyarak tefrikaya daha geniş yer ayrılması temin olunacaktır.

●

15

Çerkes Reşit Beyin firarı nasıl bir vakaya sebebiyet verecekti?

Reşit Beyi, o Ankarada vali, ben Çorumda menfi iken tanımıştım. İstanbuldan gelecek olan ailemi alıp dönmek üzere müsaade itası için mutasarrıf vasıtasiyle vilâyete vaki müracaatımı - O zamana göre büyük bir semahat göstererek - isaf etmişti. Ankaraya varınca, bittabi, ziyaretinde ve teşekkürde bulundum ve ümit etmediğim bir nezaket ve hüsnü kabul gördüm. Baş köşeye oturttu, livanın ahvali ziraiyesi hakkında izahat istedi, ciheti askeriyenin müdahelesinden ve şahsıma olan muamelenin haksızlığından bahsederek âdeta hayretimi celbetti. Üç ay sonra, İstanbuldan istizana lüzum bile görmeden, merkezi vilâyette ikametime bile müsaade verdi. O esnada Ankarada, iyi hatırlıyamıyorum ama, galiba Durak Bey isminde bir polis müdürü vardı, koyu ittihatçı idi, benden h hâzetmez, vali ile olan dostluğ mu hoş görmez, fakat diş de geç remezdi. Nihayet şehir yandı; b nim oturduğum ev de kül old mesken buhranı baş gösterdi, D hiliye nezaretine ev tedarik ed mediğimden bilbahis Bileciğe nal lim için müracaat ettim.

Talât Paşa, zahir dört sene so ra kendisinden talep ettiğim lü fun bir tebdili menfa olduğunu di şünerek, reddetmedi.

Ankaradaki Polis müdürü v merkez kumandanı ekseriya m mur tabakasında rasgelinen b zebunküşlükle Bileciğe tahtel hı sevkimde ısrar ediyorlardı; Reş Bey onları kaba bir muamele il susturdu; tahriratı bizzat elim verdi, "Buyurunuz, gidiniz!" ded

Hattâ mektupçu bu tezkeren müsveddesine "Sinoba teb'it lunan eşhas meyanında" diye b cümle sokmuştu, vali kırmızı m rekkeple bu "eşhas" kelimesini s di, kâğıdın üstüne kocaman b "zevat" yazdı; hülâsa misli görü memiş bir siyasi tecellüt gösterd

Bileciğe hareket ettiğim akşa teşyie bir çok muteber dostlar ge mişlerdi. sanki terfian ve mem ren gidiyordum, tanımıyan ye bir vali zannederdi; bütün bu izz t-ü-ikramı Çerkes Reşit Beyin i mime olan muhabbetine borçl idim. Ayrıldığımız gün : "Sizi İs tanbula göndermek isterdim v bunu yapacaktım" demişti.

İki sene sonra İstanbulda rasgel dik, ticarete atılmıştı; yorgun b çehresi vardı. Nihayet mütarek oldu, tevkif edildi, çok acıdım kaçtı, dediler, pek sevindim ve b hususta Tevfik Paşa hükûmetin aczine âdeta minnettar kaldım.

Kaldım ama, hayat ne acaiptir bu firar hâdisesinden dolayı sad razam nezdinde şikâyete gide Hürriyet ve İtilâf erkânı arasınd ben de bulundum.

Bakınız, bu iş nasıl oldu :

Yukarıda münasebeti gelip d söylediğim gibi fırka, mevkiine ge çeceğine kanaat getirdiği Tevfi Paşa hükûmetinin düşmesini tacil âdeta benim anladığım, padişahı vazifesini kolaylaştırmak arzusun da idi; Reşit Beyin hapishaneden firarını bir nümayiş şekline sok mak istedi.

O gün merkezde hepimiz toplandık; şubelere haber gönderilmişti efrat sokaklara taşıyordu; hattâ dostane münasebetimizi bir "Temas komitesiyle" muhafaza ettiğimiz (Sulh ve Selâmet) de de, o gün aynı kalabalık ve heyecan mevcuttu.

Öğle üstü bizim, yani heyeti idarenin vazifesi güçleşmişti : Zira bu izdihamı, fili bir netice elde etmeden dağıtmak mevkiimizi sarsacak ve efradın şevkini kıracaktı. Herkes hemen Babıâliye hücum edip nazırları kollarından tutarak kapı dışarı atmak fikrinde idi.

O günkü kuvvetimiz, filvaki buna müsaitti; ama teşkilâtın tam olmaması, muvaffakiyetsizlikle neticelenir diye bizi böyle her teşebbüsten menediyordu.

Vakit geçiyor, sabırsızlık artıyor ve Babıâli ile Nuruosmaniye kapısı arasında kalabalığımız mütemadiyen artıyordu.

Bu, bir darbe-i hükûmet hazırlığı idi. Aramızda ittihatçıları her hususta taklit etmekle mevkii iktidara geçileceğini ve aynı usullerle hükûmette kalınacağını zannedenler olduğu gibi (Hürriyet ve İtilâf) ın bir komite şeklini almasını ve gayrı meşru vasıtalara müraçaat etmemesini istiyenler de çoktu.

(Devamı var)

— Yorgo, tamamız değil mi? Evde kimseyi unutmadık ya !

Tasarrufa ilk önce kapıcı ve odacılara yol vermekle başlandı
(Gazeteler)

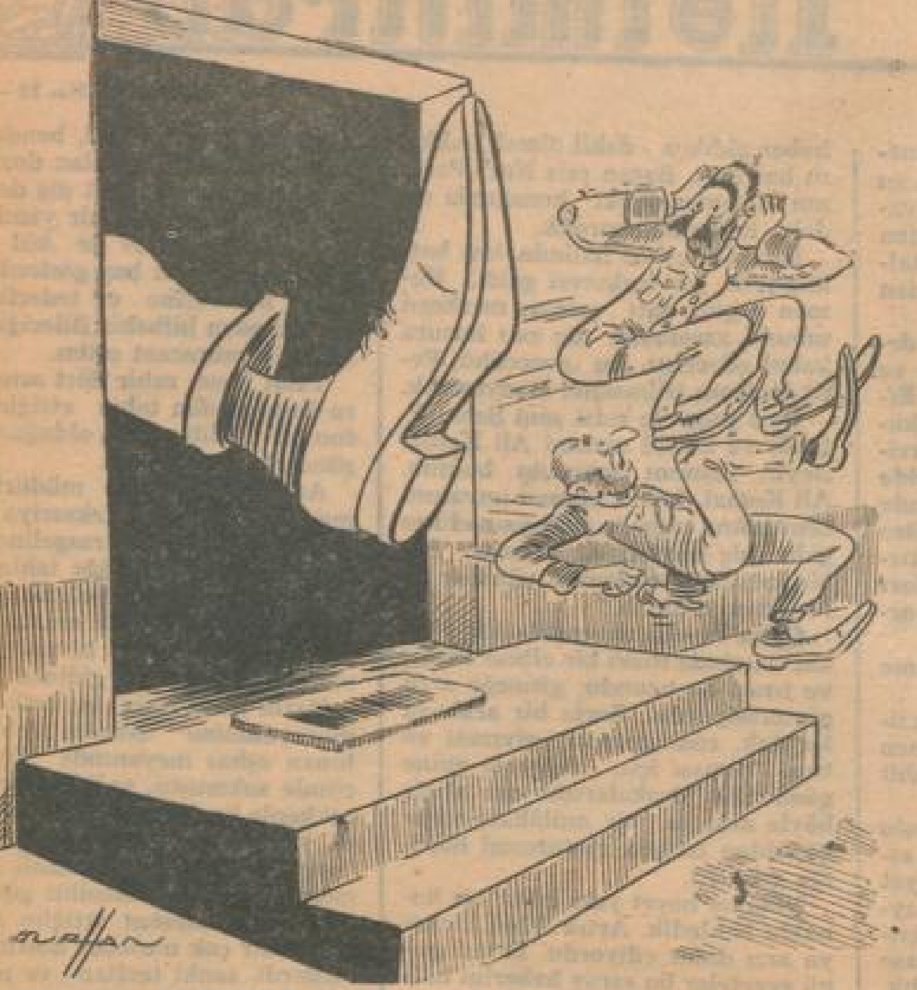

1 No. lu kapıcı — Ne diye ilk önce bizi kapı dışarı ediyorlar ?
2 No. lu kapıcı — Kapıya en yakın bizi buldukları için olacak !..

AKLIMDA KALANLAR

Naum Paşa

Biz Beyrutta iken devletlü Naum Paşa Ebu Said-i-Dûhani (Araplar böyle derlerdi); Cebelilübnan mutasarrıfı idi. Babamın çok dostu; Beyrutla Cebelilübnan komşu olduğu için sık sık konuşurlardı. Şu halde ne yaparlarsa birbirlerine söylerlerdi. Bunlardan biri şudur :

Cebelilübnan ahalisinden bazıları enerjilerine güvenerek Amerikaya giderlerdi. Orada iki üç sene oturarak para kazanır, memleketlerine dönerlerdi. Güzel güzel evler yaparlardı; bahçeler, bostanlar tedarik ederlerdi. Müreffehen geçinirlerdi.

Bunlardan biri, bir Amerikalı kadınla evlenerek Lübnana dönmüş ve bir güzel ev inşa ederek yerleşmişti. Bir gün mahalli Meclis-i-İdaresi karariyle ona haber verdiler. Bahçe duvarından bir kısmının yeni açılacak şose için yıkılacağını söylüyorlar. Diğer gidip gelenler gibi Amerikanvari bir eda takınan bu adam, kendi hükûmetine müracaata çekinerek Amerika viskonsolosuna müracaat eder :

— Ev karımındır, o da Amerikalıdır, lütfen müdahale ve bizi siyanet ediniz der.

Vis konsolos da silindir şapkasını başına geçirerek gelir Naum Paşaya müracaat eder. Gayet soğukkanlılıkla da meşhur ve muhterem Naum Paşa konsolosa şunları söyler ve bihakkın iskât eder :

— Amerikalı bayan Osmanlı tab'asından biriyle evlenmiştir ve haremi bayan hukuk-u-düvel ahkâmına göre bilâ şek ve şüphe Osmanlı tabiiyetindedir; bizim tab'amızdır. Sizi boş yere rahatsız etmişler teessüf ederim. Bu böyle olduğu gibi yine Lübnandan Amerikaya savuşan bazı haylaz tab'alarımız vardır ve onlar orada da daima şehbenderlerimizi iz'aç ederler. Eğer aralarından sizin tabiiyetinize geçmek istiyenler varsa ve siz de kabul ediyorsanız; helâl olsun, ben onları size veriyorum. Fakat burada hukuk-u-düvel ahkâmından en ufak bir noktayı müsamahaya müsaade veremem !

İnsaflı konsolos işi bu kadarla bırakmış ve şoseye lâzım olan duvar hedmedilmişti. İmtiyazat-ı ecnebiyeye rağmen iş bilen memurlar ve âmirler böyle şeyler de yaparlardı ol zaman içinde.

Semih Mümtaz S.

İz'an ve idrak noksan olunca

Şemsiyeyi başkaları açar, gölgesinde başkaları keyif çatar.

"Yunan karikatürü"

Bir dokun..

Tecrübe tahtası

Hatırlarsınız ya, yeni Ticaret Bakanı bundan iki hafta kadar evvel et meselesi hakkında gazetecilere verdiği beyanatta şöyle demişti :

— "Muayyen miktarda canlı hayvan ihracının, İstanbul ve Ankaradaki et buhraniyle alâkalı olmadığını tesbit ettik. Binaenaleyh, Kasım ayının on beşinde son verilmek üzere sağlam döviz mukabili muayyen mikdarda canlı hayvan ihraç edilmesi kararına vardık."

Bu beyanatı gazetelerde okuduğumuz zaman, Bay Bakanın sözleri arasında bir kelime noksanlığı olduğunun farkına varmamıştık. Sayın Bakan kendisi mi unutmuş, yoksa gazeteciler yazarken mi hatırdan çıkarmışlar, bilemiyorum; beyanatın ilk cümlesinde bir "yalnız" kelimesi noksan kalmış. Yanlış hesap Bağdattan döner, derler ya; beyanattaki bu kelime noksanlığı da bir hafta sonra kendiliğinden meydana çıktı. Daha doğrusu, hatayı hâdiseler tashih etti ve öğrendik ki kasaplık hayvan ihracı yalnız İstanbul ve Ankaradaki et buhraniyle alâkadar değilmiş, yurdun diğer bölgelerindeki et buhranlariyle de alâkalı imiş.

İhraç kararını müteakip İstanbulda et fiatları alabildiğine yükselmeğe başladı, bu gidişle kışmevsiminde kilosu beş liraya da et bulamıyacağımızı söylüyorlar.

Bu arada gazeteler, yine hayvan ihracı kararını muteakip Gaziantepte etin kilosunun dört liraya fırladığını, ihracat başlayınca fiatların bir misli daha yükseleceğini; Konyada da bu mevsimde mutad hilâfına et fiatlarının arttığını, buhran başladığını, kasaplar belediye narhı üzerinden et satmak istemedikleri için hayvan kesmediklerini, halkın etsiz kaldığını yazıyorlar.

Ticaret Bakanı, ilk demecinde "yalnız" kelimesinin noksanlığından mütevellit hatayı tashih için gazetelere yeniden beyanat vermeğe lüzum görecek mi, bilemiyoruz ama, hâdiseler bu hakikati meydana çıkardı. Evet, Bakanın verdiği hayvan ihracı kararı yurdun her tarafındaki et buhranlariyle alâkalıdır, bu buhranların biricik sebebidir.

Politikacılıkta, bilhassa seçim arifesinde müstahsil ve tüccar zümrelerini memnun etmek, kazanmak bakımından bu gibi kararlar parti propagandasi için bir vasıta olabilir ama, evvelâ madalyonun iki tarafına dikkatle bakmak, kârı da zararı da inceden inceye hesaplamak; memnun edilip kazanılacak küçük zümreye mukabil, küstürülüp kaybedilecek büyük kütleyi de göz önüne getirmek icabeder

Maamafih, ben partici olsaydım, bu kadarcık hatayı, Ticaret Bakanımızın yeniliğine, acemiliğine bağışlardım. Günün birinde o da öğrenir ve selefleri gibi, öğrendikten sonra çekilip gider, yerine başka bir acemi gelir. Elde, üç tarafı denizlerle çevrili yedi yüz altmış iki bin küsur kilometre karelik bir tecrübe tahtası varken, daha bir çoook acemiler bir çok işler öğrenirler, ustalık peştemalı kuşanırlar! Mevlâ, o tecrübe tahtasının üzerinde bizlere sabır, tahammül ihsan eylesin, âmin !

Cemal Refik

KİRPİNİN DEDİKLERİ

Has
Ne

Memleketimize gelen ecnebiler, bilhass
merikalılar bizim bir çok işlerimize
ve âdetlerimize şaşarlar. Gazeteler
de o şaştıkları şeyleri daima yazarlar, Okur, gülümseriz.

Meselâ tayyare geçerken havaya
bakarmışız ! Kadınlarımız alışverişe süs
püslenip giderlermiş ! Falan, filân, feşmek

Diğer milletlerin de Amerikalıların hal
ne şaşıp kaldıkları, hattâ parmak ısırdıkları
zan hayretten küçük dillerini yutacak rad
geldikleri muhakkaktır. Amerikan tabia
âdetlerini bizim gibi bütün dünya acaip b
Kitaplar, gazeteler, mecmualar hep o tuha
larla doludur.

Bir millete pek tabii gelen hal, başk
millet için ekseriya şaşılacak şeydir. Çin
çöplerle çabuk çabuk pirinç yiyişi bunu
bâriz misali değil midir?

Biz onun elindeki çöpüne şaşarız, o bizin
tal veya kaşığımıza !

Binaenaleyh Amerikalının bizde görüp
tığı şeylerin çoğu ile şaşılması lâzımgelen
ten sayılmaz. Tayyare geçerken başımı
dırıp göke bakmışım... Ne çıkar bundan?
öyleyim, işte ! Amerikalı bakmazmış... Bak
sın !

Kadınımız çarşıya takar t
tırır gidermiş... Eh, böylesi
hâzediyor, demek ! Ekonomik
reket olmasa da artık o kadar
na her millette rastlanır. Ha
ler içinde kalacak bir fevkalâ
ği yok bunun !
Fakat bir Amerikalı bir

Dinamit ve Abdülhamid

Abdülhamidi öldürmek maksadiyle Yıldızda patlıyan bomba hâdisesini haber verdikleri zaman Kerküklü Şeyh Rıza :

Ne desem hükmü hüdadır hüve yuhyî ve yümit

Yoksa maksudumuzu hasıl ederdi dinamit !

İnşad etmesiyle Emin Fevzi Lâtife olarak :

— Padişah, dedi, işitirse sizi uzak yerlere nefi eder.

Şeyh derhal beytini şu şekle soktu :

Cümlenin hafızı haktır hüve yuhyî ve yümit

Padişah zill-i hüdadır ona neyler dinamit !

Ev ve mutfak

Fransa Krallarından Beşinci Lui (Louis) saray mensuplarından birinin evine gitti. Evin büyük, mükemmel ve fakat mutfağının küçük ve sıkıntılı olduğunu görerek sebebini sordu.

Şu cevabı aldı :

— Evimi büyülten mutfağımın küçüklüğüdür.

— Sa
— Ned
— Bu

...İKLERİ

Hastadır hasta
Ne sahanda kor, ne tasta!

...e gelen ecnebiler, bilhassa A-
...n bir çok işlerimize
...şaşarlar. Gazeteler
...eyleri daima yazar-
...seriz.
...e geçerken havaya
...dınlarımız alışverişe süslenip
...miş! Falan, filân, feşmekân!
...rin de Amerikalıların halleri-
..., hattâ parmak ısırdıkları, ba-
...çük dillerini yutacak raddeye
...kaktır. Amerikan tabiat ve
...gibi bütün dünya acaip bulur,
...r, mecmualar hep o tuhaflık-

...ek tabii gelen hal, başka bir
...ya şaşılacak şeydir. Çinlinin
...ubuk pirinç yiyişi bunun en
... midir?
...eki çöpüne şaşarız, o bizim ça-
...za!
...Amerikalının bizde görüp şaş-
...ille şaşılması lâzımgelen cins-
...yyare geçerken başımı kal-
...şım... Ne çıkar bundan? Ben
...nerikalı bakmazmış... Bakma-

...Kadınımız çarşıya takar takış-
... gidermiş... Eh, böylesinden
...diyor, demek! Ekonomik ha-
...t olmasa da artık o kadarcığı-
...er millette rastlanır. Hayret-
...içinde kalacak bir fevkalâdeli-
...ok bunun!
...akat bir Amerikalı bir şeye

pek şaşmış ki, hayretinden yerden göğe kadar haklıdır. Değil Amerikalı, her millet, bütün insanlar şaşsa, şaşmasına şaşmamalıdır:

"— Ankarada 250 lira maaş alanların sırtlarında 45 liralık gömlekler gördüm. Böyle bir iktisat tipi nasıl havsalaya sığar? Gömlek Amerikada Türk parasiyle 9-15 lira arasındadır. Ancak çok zenginler 15 liralığını giyer."

Kalk bakalım şu sözlerin altından! Hangi tarafından çeksek aleyhimizedir. Bir kere o 250 lira maaşlı adam nasıl olur da 45 liralık gömlek satın alabilir? Karısı, çocukları yok mudur? Tek başına olsa da yemez, içmez mi? Bir dam altında yatıp kalkmaz mı? Başka ihtiyaçlarından vâreste midir?

Sonra şu var ki: 45 liralık gömlek veya 25 liralık kravat kullananın elbisesi de 150 liralık cinsinden değildir, elbette... En aşağı bir misline çıkar. Üst tarafını hesaplamıyalım.

Zerre kadar şek ve şüphe götürmiyen cihet varsa o da fert, cemiyet, hükûmet olarak hesabımızı tamamen şaşırdığımızdır. Amerikalı, bu gömlek işinden yıllarca evvel yeni kurulan bir bankamızın müdür odası mobilyasına bakmış, müessesenin sermayesini sormuş, daha o zamandan hesapsızlığımıza şaşmıştı.

"Parasızız! Parasızız!" diyip duruyoruz. Halbuki bizim parasızlığımız: "Hastadır, hasta; ne sahanda kor, ne tasta!" kabilinden hastalığımıza uymıyan bir oburluk halini aldı.

KİRPİ

...olsaydım,
...ret Baka-
...liğine ba-
...e o da öğ-
...rendikten
...ine başka
... tarafı de-
...altmış iki
...arelik bir
... daha bir
...şler öğre-
... kuşanır-
...tasının ü-
...tahammül

...l Refik

...lhamid

...ek mak-
...an bom-
...erdikleri
... Rıza:

...dır hüve
...ve yümit

...asıl eder-
...dinamit!

...in Fevzi

...tirse sizi

... şu şekle

...ır hüve
...ve yümit

...ona ney-
...dinamit!

...ak

... Beşinci
...plarından
...n büyük,
...mutfağının
...unu göre-

...mutfağının

— Sana şekerim demeğe korkuyorum...
— Neden?
— Bu şeker darlığında tevzie tâbi tutarlar diye!

Mutedil — Adli teminatı vermemekle milletin canını sıktık galiba!..
Müfrit — Ziyanı yok, seçim günü sandık başı oyunları tertip eder, kahkahadan kırar geçiririz onları!..

Ankara mektubu

MOTÖRLÜ TREN

Ankara ile İstanbul arasında işlemeğe başlayan motörlü trenin ilk kurbanı bir eşek olmuş. Bizim bildiğimiz, yeni yapılarda, temel atma törenlerinde filân, şimdiye kadar koyun veya koç kurban edilirdi. Zahir, eşekler bu imtiyazı koyunların elinden almak ve makine devri kurbanları arasında sayılmak gibi bir mutluluğa erişmek istediler. Bu bir gelenek halini alacak olursa et buhranının da önüne geçilmiş olur. Öyle ya, mademki eşek eti yemiyoruz, kurbanları eşekler arasından seçmeli. Meselâ Raman dağında yeni bastan petrol araştırmak için Amerikadan bir makine getirildi, değil mi? Oracıkta bir eşeği sıp diye kurban edivermeli. Yahut Amerikada paslanmakta olduğu söylenen lokomotiflerimiz yurda vardığı anda eşeklerimizden bir ikisini, haydi, kopsi kefali. Amma sıpalara dokunmamalı.. Kuzuların kurban edilmesi nasıl caiz değilse, sıpaların da kanını akıtmamalı. Beklemeli, eşek olsun, ondan sonra.

BİR MASAL — BİR FIKRA

Çin padişahlarından birine, baş kâhini:

— Yakında büyük bir yağmur yağacak.. Her yeri seller basacak. Bu yağmur suyundan içen de delirecek, demiş.

Tabii hemen gerekli tedbirler almışlar, Sarayın sahrınclarını doldurmuşlar. Gerçekten de yağmur başlamış. Kim bir yudum içerse deliriyor. Nihayet bütün millet oynatmış. Sarayın etrafına yığılmışlar, kahkahalarla gülüyorlarmış. Bu hali gören Çin Hâkanı:

— Getirin şu yağmur suyundan, biz de içelim. Dört beş kişinin akıllı kalması kaç para eder, demiş.

Server Bedi, geçen hafta Ankara gazetesinde yazdığı bir fıkrada neşenin, güler yüzün azlığından, asık surattan, acı sözden şikâyet ediyordu. Bu yazıyı okuyan bir memur arkadaş:

— Hele hayat biraz daha pahalılaşsın, sen bizdeki kahkahayı o zaman gör! dedi.

KAT MÜLKİYETİ

Kat mülkiyeti kanunu üstüne Behçet Kemal Çağlar bir nükte yapmış. Belki duymamışsınız, söyliyeyim:

— Bundan sonra "evlenmek" yerine "katlanmak" diyeceğiz! demiş...

İSTANBULA GÖÇ

Bugünlerde Ankaranın en eğlenceli yeri neresi biliyor musunuz? İstasyon. Çünkü sıcaklar aldı, yürüdü; Ankaralılar İstanbula göç ediyor. Güzel güzel hanımlar, şık şık baylar, çantalar, bavullar, uğurlamağa gelenler, şakalar, söz almalar, söz vermeler... Gırla.

— Bir hafta sonra Suadiye plâjında.

— Nilüfere söyle, pencereye çıksın...

— Yazlığı iki bin...

— Geceliği yirmi lira, banyosu dahil.

Bizim de burada Karadeniz havuzumuz var. Pek denize benzemiyor amma, zarar yok. Bir çeşit teyemmüm, deniz teyemmümü.

BOMBA

Üçüncü parti söylentileri çıktığı sıralarda Kenan Öner gazetecilere:

— Hazırlık halindeyim, akümülâtörümü dolduruyorum, demişti.

Şimdi de:

— Partimiz bomba gibi patlayacak... diyor.

Yoksa bunca hazırlık kendi partisini atmak için miydi, dersiniz?

ZATER

Karakolda ayna var

Bir sarhoş kaçarken sarhoş arkadaşı tarafından tabanca ile ayağının tabanından vurulmuştu. İkisini de polis yakalamış karakola götürüyordu. Yolda giderken tabanından vurulan sarhoş bir ara topallayarak durdu.

— Yahu biraz bekleyin de şu tabanımın neresinden vurulduğumu göreyim?

Dedi. Arkadaşı şu cevabı verdi:

— Karakola gidiyoruz; merak etme görürsün: "Karakolda ayna var!"

— Ne yapıyorsun oğlum?
— Ah, beni bırakıp giden sevgilimin sevdiği tango bu idi!

"Fransız karikatürü"

NEFES

HER ZAMANA UYAN ESKİ ESERLERDEN

Makamı vahdette düştüm yaya,
Dikenli yolları geçtim de geldim,
Ârifin esrarı açmam nâdâna,
İrfan sırlarını açtım da geldim.

★

Mümin isen dinle ey kalb-i selim!
Canımı mürşide eyledim teslim,
Gürûh-i- nâciye olunca nedim
Didar-i- lâtifi gördüm de geldim.

★

Bosnevi'yim kendi özümden
Mürid olan çıkmaz mürşid sözünden
Bu ilmi okudum gönül yüzünden
Kırk yıllık namazı kıldım da geldim.

Bosnevi Baba

İçer içmez anlamış!

Eski devirlerde devlet ricalinden birkaçı ümmi denecek kadar cahil olurdu. Bunlardan birine yaranmak maksadiyle etrafındakiler İstanbulun bir menba suyunu methederler:

— Aman efendim, derler öyle hafif, öyle leziz, öyle hâzım ki misli cihanda yoktur. Bilhassa fevkalâde müdrirdir!

Meğerse suyu da getirmişler, Paşaya bir bardak sunarlar. Paşanın aklında, kendince "Nefis,, manasını verdiği bu "müdrir,, kalmış a... Bardağı ağzına götürür, bir yudum içer, diliyle damağı arasında dolaştırır, yutar sonra dudakrını şapırdatıp göz süzerek der ki:

— Hakkınız var; hakikaten müdrir!

Not: — Arapça "müdrir,, sözü esasta hatalıdır. Zaten idrar verici mânasına "müdirr,, denilmek lâzımdır.

Nikâh Dairelerinde

Sarı gözlü öcü!

Salonun kalabalığından da belli, iki gelin bir araya gelmiş. Davetliler de o kadar süslü giyinip kuşanmışlar ki, gelinlerle damadları zorlukla ayırt edebildim. Gelin hanımlardan biri kanarya sarısı truvakar giyinmiş. Saç tuvaleti de acayip birşey. Uzun saç örgülerini dolaya dolaya çörekleyip başının sol tarafına tabla gibi oturtmuş. Esmer, şişman, kısa boylu, kalın dudaklı, iri gözlü, yirmi beş yaşlarında bir kızcağız. Baldırı ile bileği farksız, kalın, üstüvane biçiminde bir çift bacak, iskarpinin kenarlarından etleri taşmış iri ayaklar. Kaşları da hep çatık. Zannedersiniz ki nikâha değil; akrabasından bir rahmetlinin kırk mevlidine gelmiş. Halinde, hareketlerinde küskün, bezgin bir eda var.

Damat bey sarışın, yakışıklı bir delikanlı. Neşeli görünüyor, gülümsüyor, konuşuyor. Onun bu kadar canlı, heyecanlı hareketlerine rağmen gelin hanım somurtkanlığı elden bırakmıyor; damadın sözleri kayıtsız eda, kırışık alın, kıvrık dudakla kısacık cevaplar veriyor. Ara sıra duvara doğru dönüp derin derin içini çekiyor. Herhalde mühimce bir üzüntüsü var gelin hanımın.

Bir aralık ben salonun köşe tarafına geçtim. Onlar da geldiler, iki adım ötede durdular. Damat Bey etrafa göz attı, yakınlarında kendileriyle alâkadar olan kimse bulunmadığını anlayınca sağ elini gelin hanımın omuzuna koydu, benim güçlükle duyabileceğim bir sesle:

— Niçin böyle yapıyorsun, Güzin? Dedi. Bugün herkesten fazla bizim neşeli olmamız icabederken senin yüzün hiç gülmüyor.

Biraz yana dönüp tekrar içini çekti, homurdandı:

— Cenabı Allah beni güldürmek istemiyor zahir. Gülecek, oynıyacak halim mi kaldı?

— Ne oluyorsun, yavrucuğum? Niçin böyle yapıyorsun?

Kavgacı kedi husumetiyle sırtardı:

— Ben ne yapıyorum? Sen kendi kız kardeşine baksana. Ne idi otomobilin içinde avur zavur hali? Başımın biçimi hoşuna gitmemiş hanımın. Bir daha böyle saç yaptırmamalı imişim. Benim saçıma, başıma ne karışıyormuş? Şimdiden böyle ukalalığa kalkarsa biz nikâhlandıktan sonra neler yapacak kim bilir? Anlaşılıyor ki senin hemşiren evin içinde oldukça bana rahatlık yok.

— Bırak böyle lâkırdıları, Güzin. Sen...

— Nesini bırakacakmışım? Bak, Recai, sana peşin peşin söyliyeyim, evde benim işlerime kimsecikler karışmıyacak. Yoksa vallahi de, billahi de biraz sonra nikâh müdürünün karşısına çıkınca; "Ben evlenmiyorum" derim, vesselâm. O zaman sen de bankadaki paradan bir kuruş bile alamazsın ha!

Davetlilerden bir hanımın kendilerine doğru yaklaştığını görünce sustular, o tarafa yürüdülre.

Güzin hanımın hali merakımı uyandırdığı için öbür gelin ve damatla alâkadar olamadım. Hissettirmemeğe çalışarak berikileri takip ediyorum.

Kalabalık arasına karıştılar. Onlara yabancı gözüyle bakışlarından belli ki bu grup öbür çiftin davetlilerinden. Hanımlardan biri, yanında mütemadiyen tepinen afacana, Güzin hanımın boynunda asılı çantanın kapağındaki cam gözlü yılan kafasını parmağiyle göstererek:

— Bak, bak, bak, diyor. Öcüüü... Isırır seni.

Çocuk da mütevahhiş bakışlarla annesinin sözünü tekrarlıyor:

— Öcüüü... Öcüüü...

— Öcü ya, gözlerine bak, sapsarı.

Güzin hanım birdenbire başını çevirdi, çocuğun annesine sert sert baktı:

— Aaa, utanmaza bak hele! Benim nerem öcüye benziyormuş? Asıl öcü sensin. Bir aynanın karşısına geçip de kıyafetine hiç mi bakmadın?

Kadın şaşaladı:

— Sana ne oluyor, hanım? Ben çantadaki yılanı çocuğa gösteriyorum, sen yılan olup beni sokmağa kalkıyorsun.

— Hadi, hadi... Aptal mı zannediyorsun beni? Sapsarı öcü, dediğini duymadım mı sanki? Sarı truvakar benim üzerimde.

— Ne demek istiyorsun yani, hanım? Öcü diye sana söylesem ne çıkarmış sanki? Kendini dev aynasında mı görüyorsun? Öcüden ne farkın var senin?

Kavga alevlenmek üzere idi. Bereket versin, o esnada nikâh salonu açıldı. Damat Bey Güzin hanımın koluna girdi, yürüdüler.

Ce. Re.

Yazısız hikâye

Balık beklerken

"İtalyan karikatürü"

Bir zamanlar...

Fatih Sultan Mehmedin Belediye kanunundan bazı parçalar

Ahçı dükkânları hakkında

Ahçı dükkânlarında yemekler dahi narha tâbidir: "İşkembenin pâk olmuşu sekizi bir akçeye ve şirdenin dolmuşu bir akçeye ola." temizlik cihetine ise şiddetle dikkat edilmektedir: Meselâ tezgâhtarların "Kâfir" olmaması şarttır, zira o devirde hıristiyanların sudan hazetmedikleri ve tuvalet hususunda pek bakımsız oldukları malûmdur. Ayrıca "kapları pâk su ile yıkayalar ve pâk bez ile sileler ve bir kere çanak ve tabak yuduklları (yani yıkadıkları) su ile tekrar bir daha yumuyalar."

Aksi hareket edenlerin cezası: "Muhtesip (yani belediye reisi) Kadı marifetiyle döve."

Kanunnamelerde hamamlar için şöyle bir madde vardır: "Bol sıcak ve soğuk su bulunacak ve tellâklar çalâk, usturaları keskin olacak, bu ustura altında kimesne zahmet çekmiyecek ve natır, futaları pâk tutacak, müslümanlara verdiği futayı, kâfirlere vermiyecek!

★

Hastalıklar hakkında

Mühim bir madde daha: Bulaşıcı hastalığı olanlar şehirden çıkarılacak. "Hekimlere ve attarlara ve cerrahlara Muhtesibin hükmü vardır."

Unutmuş da bağırmış!

Bir âlim deniz kenarında düşüne düşüne yürürken ayağı sürçüp suya düşer. "İmdat! İmdat" diye haykırır, batar çıkar. Nihayet etraftan koşup kurtarırlar. O zaman der ki:

— Lüzumsuz yere bağırıp sizi rahatsız ettim. Yüzme bildiğimi unutmuşum!

Bir kadının güzelliği

Bir kadının güzelliği için otuz şart vardır. Bu otuz şartı şöyle taksim ediyorlar:

Üç şey beyaz olmalı: Ten, dişler ve eller.

Üç şey siyah olmalı: Gözler, kaşlar, kirpikler.

Üç şey kırmızı olmalı: Dudaklar, yanaklar, tırnaklar.

Üç şey uzun olmalı: Vücud, saçlar, eller.

Üç şey kısa olmalı: Dişler, kulaklar, ayaklar.

Üç şey geniş olmalı: Göğüs, alın, kaş araları.

Üç şey dar olmalı: Ağız, bel, bilekler.

Üç şey kalın olmalı: Kollar, baldırlar, kalçalar.

Üç şey ince olmalı: Parmaklar, saçlar, dudaklar.

Üç şey ufak olmalı: Baş, çene, burun.

Kamping yapmanın sebepleri

— Bize çadır hayatını doktorumuz tavsiye etti.
— Bize ev sahibimiz!

"Fransız karikatürü"

KISA HİKAYE

Karısını döven adam

Tam on sene İstanbuldan, yani memleketten uzak kalmış, Amerikanın bir köşesinde harbin bitmesini, yolların açılmasını beklemiş durmuştum.

Harp sonu güç oeiâ vatanımın yulunu bulabilmiştim.

Geldim, baktım, akrabamdan bıraktığım genç kızlar evlenmişler, hattâ çoluk çocuk sahibi bile olmuşlar, ille hemşiremin kızı Jale... Minimini, ipek, şirin, melek Jale dahi kocaya varmış... İlk sualim:

— Nasıl, bari mes'ut mu? diye sormak oldu.

— Çok mes'ut, dediler, iyi bir kocası var, hem zengin de...

Geçen akşam evlerine gittim. Oh, ne âlâ, çık kibar bir apartman.. Jale büsbütün şeker olmuş, kocası da eshabı irattan Avrupa görmüş terbiyeli, halûk, zarif bir delikanlı... Bir kabahati varsa o da her akşam, muntazaman kulübe gitmek ve galiba biraz da kumara merak sarmak!

Yemeğimizi tatlı tatlı yedik; Jale piyano çaldı; biraz da hoşbeş ettik, saat on biri vurdu. O zaman Adnan Bey. yani Jalenin beyi bana döndü:

— Dayı Beyefendi, dedi, bana müsaade buyurulur mu, kulüpte arkadaşlara söz vermiştim...

— Hay hay, dedim, buyurunuz, ben de biraz daha oturup zaten gideceğim!

Jale kalktı, güzel güzel konuşarak odadan çıktılar. Merak bu ya, ben de arkalarından şöyle baktım; kapı yarı açıktı, methalde elektrik ise parıl parıl yanıyordu. Adnan şapkasını aldı, Jale paltosunu tuttu, birbirlerine sokuldular; ben, zannettim ki her iyi zevç ve zevce gibi sakinâne birbirlerini öpecekler.. İçimden:

— Oh ne tatlı hayat bu!?

Diye gıpta ediyordum. Fakat, aman yarabbi, birden irkildim, donakaldım; Adnan elini kaldırmış ve Jalenin yanağına bir tokat atmıştı?

Evet bir tokat!

Asıl garibi, şayanı hayreti, harikulâdesi zavallı Jale, Jalecik bu hain tokata karşı sesini, sedasını çıkarmamış, başını önüne eğmiş ve oradan sakinâne, mazlumâne uzaklaşmıştı, ve minelacayip!

Meğerse bu ne alçak bir koca imiş ve biçare Jale de ne muti, ne miskin, ne haysiyetsiz bir kızmış... Bir daha evlerine ayak basmamak karariyle koridora doğru yürüdüm. Jale önümü kesti:

— Nereye dayıcığım? Nen var? Rahatsız mısın?

Diye sordu. Ah zavallı çocuk, onu biz her türlü itina, külfet ve meşakkat içinde bu akibet için mi yetiştirmiştik? Dayanamadım:

— Jale, dedim, benden saklamağa lüzum yok, herşeyi gördüm, felâketini anladım, sabır ve tahammülüne şaştım, bu ne hal?

Yavrucak sarardı:

— Ah dayıcığım, dedi, gördün ha?

Ve ağlamağa başladı. Ben:

— Ayrıl, boşan! diye hiddetimden bağırıyordum.

Demek ki ne tahsil, terbiye, ne muhit, hiç birşey bizi cedlerimize benzemekten, dedelerimizin yoluna sapmaktan menedemiyordu!

★

Haksızlık etmişim; telâşım beyhude imiş; Adnan Jaleye tokat atıyormuş ama o, tahkir mânasına, barbarcasına bir histen ileri gelmiyormuş: Bu sadece bir (şans) meselesi imiş. Koca kumarbaz tecrübe etmiş, şayet kulübe giderken karısının çehresine, hafiften bir minimini şamarcık indirmezse muhakkak kaybediyormuş... Elli kişinin yüzünde tecrübe etmiş, hiç biri müessir olmamış, onu zarardan kurtaramamış; fakat Jaleye dokunan parmakları ona servet ve saadet getiriyormuş!

Fakat bu hain, Jaleciğimin üzerinde acaba tokattan daha nazik, daha hatırnevaz bir muameleye tevessül edemez miydi?

Her ne maksatla olursa olsun bu yine bir tokattı ya?!

— Ahmet Bey kaçıncı katta oturur?

— Hangi Ahmet Bey? Bizim apartmanda iki Ahmet Bey var..

— Şey.. Vurguncu olan..

— Bayım onların ikisi de vurguncudur!

Radyo — "Günün siyasi manzar ası şöyle görünüyor..."

Fakir kim, Zengin kim miş ?

Romanları ve tiyatro eserleri ile tanınmış olan Marcel bulunduğu bir toplantıda harp zenginlerinden konuşulurken birisi sormuş:

— Fakir ne demektir?

Muharrir cevap vermiş:

— Bu dünyada birçok zengin mevcut olduğunu bilen kimse.

— O halde zengin kime derler?

— Fakirlerin mevcudiyetinden haberdar olmak istemiyenlere!

Yegâne çare

On dördüncü Lüi ava gittiği zaman uşaklar erzak arasında kırk şişe şarab taşırlardı. Fakat Kralın avda şarab içtiği vâki değildi. Bir gün Kral çok susadı ve bir parça şarab istedi.

— Haşmetpenah, şarab kalmadı.

— Nasıl, kalmadı mı? Artık kırk şişe getirilmiyor mu?

— Evet Haşmetpenah, fakat hepsi içildi.

Bu cevab üzerine Kral:

— Şu halde, dedi, Bundan böyle 41 şişe getirilsin ki bana da bir tanesi kalsın.

Ramazan Fıkraları

BİR BEKTAŞİ ORUCU DAHA

Bektaşiyi oruç yerken görerek yakalarlar; İstanbul Kadısı huzuruna çıkarırlar.

Kadı Efendi bağırarak:

— Zındık herif! Neye oruç yiyorsun! der.

Bektaşi hiç tavrını bozmıyarak:

— Seferiyim! cevabını verir.

Hazırun ise:

— Kadı Efendi! Otuz kırk senedir burada oturur; seferi değildir. deyince Bektaşi:

— Müsaade buyurun Efendi Hazretleri! der. Dünyada iki üç gün oturmaya elimde senedim yok ya! Ahrete seferiyim...

YİNE BEKTAŞİ ORUCU

Bektaşi canlarından birine:

— Namazı mı seversin orucu mu? demişler.

— Orucu! cevabını vermiş.

— Niçin?.

Diye tekrar sorulunca demiş ki:

— Mübarek tatlı tatlı yenir de ondan!.

BEKTAŞİ NAMAZI

Bektaşinin biri bir sofuya misafir olur. Namaz vakti olunca sofu buna: "Kalk, namaz kılalım!" der. Bektaşi "Eyvallah!" diye kalkar, sofu ile beraber namaz kılar. Bir aralık evsahibi Bektaşinin abdestsiz namaz kıldığının farkına varır. "Sen, der, galiba namazı abdestsiz kılıyorsun!" Bektaşi der ki:

— İmanım, namaz kıl dedin, kıldık; eğer buyurursan abdest dahi alalım!

Üç büyük doktor

Meşhur doktor Dumolen ölürken yanında bulunan hekimlere:

— Dünyada üç büyük tabib bırakarak gidiyorum, dedi.

Orada hazır bulunup bunlardan birinin kendisi olacağını zanneden doktorun biri:

— Üstad! Bunlar kimdir? diye sordu.

Dumolen şu cevabı verdi:

— Biri banyo, biri hareket, biri de perhizdir.

AYDEDE

Koleksiyonlar. için orta sayfaların ..a rahat ..unmasını temin edecek bir cild idarehanemizce hazırlanmaktadır.

AYDEDE

CUMARTESİ, ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR SİYASİ-HOŞSOHBET GAZETE

AYDEDE

Sütunlarında yer bulan

İlânlar

En aşağı 3 gün okunur ve ellerde döner dolaşır.

Hemen paket yapılmaz.

Kalırsak !

Yeniçeri neferi, vaktiyle, bir musevinin kayığına barut yüklemiş, sonra kendisi de fıçıların üzerine oturmuş, çubuğunu çıkarmış ve lülesine tütün doldurup kavı da yakmış... Kayıkçı pür telâş :

— Aman ağa, demiş, yapma, etme !

Yeniçeri aldırmamış :

— Korkma demiş, mes'ulü benim, hesabını benden sorsunlar !

— Sorsunlar, iyi ama, kalırsak!!

YOKET

Bit, pire, tahtakurusu, sinek ve benzeri bütün haşaratı öldürür. Tekel bayilerinde yarım litrelik şişesi, şişe depozitosu dahil 125 kuruş fiatla satılmaktadır.

Gözlerinizin kıymetini bilin !

G-E ampulu gözlerinizin dostudur.

Küçük güvercine hazırlanan kocaman pala

"Ecnebi karikatürü"

Sahibi: F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden:
Z. Çalıkoğlu
İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İ...bul
Dizildiği Yer:
Murat KERMAN Mürettiphanesi
B...ldığı Yer: TAN Matbaası

Zeki adam

— Bugün nedir?

— Bilmiyorum, elinizdeki gazeteye bakınız.

— Baksam da faydasız, elimdeki gazete dünkü !.

Günün birinde geç kalmış olmamak için zamanın benliğinizde husule getirdiği tahribatı tamirde acele ediniz.

PERTEV

Müstahzaratı Lâboratuarı

Size bu malzemeyi takdim eder.

Kübik resim sergisinde

— Nihayet iş buldum, bir İngiliz müessesesinde çalışıyorum.

— Nasıl olur? Sen bir tek İngilizce kelime bilmezdin.

— O, altı ay evvel öyleydi. Bir Lingafon aldım, şimdi mükemmel İngilizce konuşuyorum.

Ultramin

DİŞ KREMİ

Dişleri çürümekten korur

Tecrübe ettiniz mi ?

DENTOSIL

DİŞ KREMİ

Bol köpürür, zevkinizi okşar sizi ferahlandırır.

Havatınızda bir apartman dairesine sahip olmayı düşünüyorsanız ;

Bugün

Saat 13 e kadar bankamızda

250 Liralık bir hesabınız açılmış olmalıdır.

29. Ekim. 1948 günü bu hesap, size bir apartman dairesinin mülkiyetini kazandırabilir.

TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.O.

TEMMUZ SAYISI ÇIKTI
40 SAYFA 50 KURUŞ

Hanımeli

..ürkiyenin en büyük en zengin, çok renkli

KADIN GAZETESİ

1 — Sizin en iyi en sadık, vefalı arkadaşınızdır.
2 — Sizi düşünür, sizi sever ve sizin için çalışır.
3 — Elinize ve evinize çok yakışır. Sizi dinlendirir.
Okuyunuz ve tavsiye ediniz Pafta ilâvesiyle

İstanbul TAN Matbaası